

reprezentantów z Polski (naukowców i hodowców) uczestniczenia w Kongresie. (Marian Brzozowski)

WYSTAWA GOŁĘBI RASOWYCH

W ramach Zjazdu, 14 września br., w gmachu Wydziału Nauk o Zwierzętach SGGW, rozpoczęła się Wystawa Gołębi Rasowych pod patronatem Polskiego Związku Hodowców Gołębi Rasowych i Drobiu Ozdobnego, na której zaprezentowano 222 gołębie należące do 62 polskich ras i odmian. W następnym dniu odbyła się prezentacja wybranych wzorców polskich ras gołębi. W ramach prezentacji omawiano wzorce i rysunki gołębi, przedstawiając jednocześnie żywe gołębie danej rasy. Omawiano, między innymi, następujące wzorce: całą grupę gołębi rasy polski długodzioby lotny, łódzki pstry, srocza polska, wywrotek mazurski, mewka polska, sroka łowicka, motyl warszawski, krymka polska i krymka białostocka, brodawczak polski i brodawczak świętokrzyski. Z uwagi na szeroką gamę szczegółów, jakie występują u gołębi i wymagają podkreślenia, podczas prezentacji poszczególnych wzorców zaprezentowano tylko wybrane rasy. Prezentacji dokonywali polscy sędziowie, między innymi: Jerzy Szawiel z Warszawy, Ryszard Dzigman z Radomia, Jan Pajka z Tarnowa, Tomasz Strzel-

kowski z Gdańska, Adam Zdeb z Rzeszowa, Jan Buszka z Poznania, Zdzisław Borawski z Milanówka. W spotkaniu uczestniczyła duża grupa gości zagranicznych (z Austrii, Chorwacji, Czech, Francji, Holandii, Niemiec, Słowacji, Szwajcarii i Węgier), którzy potwierdzili ogromne zainteresowanie hodowców z innych krajów polskimi rasami gołębi. Jak się okazało, w wielu krajach istnieją Kluby hodowców specjalizujących się w hodowli ras polskich. Spotkanie zaowocowało, między innymi, wpisaniem przez Komisję Standaryzacyjną kilku polskich ras gołębi na listę ras Federacji Europejskiej. Po prezentacji i obiedzie goście zwiedzali Warszawę. W kolejnym dniu odbyła się ogólna dyskusja dotycząca bieżących spraw hodowlanych oraz najważniejszych zadań Europejskiej Federacji Hodowców Gołębi. Uczestnicy mogli na bieżąco usłyszeć wiele bardzo istotnych informacji o planach Federacji na najbliższy okres. Tego rodzaju spotkania organizowane są raz w roku, zawsze w innym kraju. W przyszłym roku odbędzie się ono w Strasburgu. Bardzo nas ucieszyło, kiedy gospodarz przyszłorocznego spotkania Pan Jean-Louis Frindel wyznał, że trudno będzie dorównać poziomem spotkaniu zorganizowanemu w Warszawie. (Zbigniew Rajski – Prezes Zarządu WZHGRiDO)

Sprawozdanie z działalności Polskiego Towarzystwa Zootechnicznego w kadencji 2004-2007

DZIAŁALNOŚĆ ORGANIZACYJNA

Zarząd Główny PTZ w kadencji 2004-2007 tworzyły następujące osoby:

- prezydium: prof. dr hab. Zygmunt Reklewski – prezes, prof. dr hab. Zygmunt Litwińczuk – wiceprezes, prof. dr hab. Roman Niżnikowski – wiceprezes, prof. dr hab. Henryk Grodzki – skarbnik, prof. Aleksander Dobicki – zastępca skarbnika, prof. dr hab. Stanisław Kondracki – sekretarz;

- członkowie: prof. dr hab. Bronisław Borys, prof. dr hab. Jędrzej Krupiński, prof. dr hab. Anna Stachurska, prof. dr hab. Edward Pawlina, prof. dr hab. Józef Kulisiewicz oraz zastępcy członków: prof. dr hab. Wiesław Szeliga, dr hab. Henryk Malac.

Komisja Rewizyjna działała w składzie: prof. dr hab. Czesława Lipecka – przewodnicząca, prof. dr hab. Alicja Dańczak – zastępca przewodniczącego, dr Grzegorz Żak – sekretarz, dr hab. Piotr Ślósarz i dr Danuta Sztych – członkowie.

Sąd Koleżeński: prof. dr hab. Bronisław Rak – przewodniczący, prof. dr hab. Tomasz Gruszecki – zastępca przewodniczącego, dr hab. Piotr Baranowski – sekretarz, prof. dr hab. Danuta Borkowska i prof. dr hab. Eugeniusz Herbut – członkowie.

W okresie sprawozdawczym odbyło się 11 zebrań Prezydium Zarządu Głównego i 12 zebrań Zarządu Głównego.

Ważniejsze Uchwały organów statutowych Towarzystwa i inne decyzje:

- Na wniosek Komisji Rewizyjnej przyjęto sprawozdania merytoryczne i finansowe za rok 2004, 2005 i 2006.

- Zawarto porozumienie z Krajowym Centrum Hodowli Zwierząt w Warszawie w sprawie reprezentowania Polski w European Association of Animal Production (EAAP) i opłacania składek wynikających z przynależności do tej organizacji.

- Powołano Radę Programową i Komitet Redakcyjny kwartalnika „Roczniki Naukowe Polskiego Towarzystwa Zootechnicznego”.

- Postanowiono, że na stronie internetowej PTZ będą zamieszczane spisy treści, a także streszczenia (w języku angielskim) wszystkich prac naukowych opublikowanych w „Rocznikach Naukowych PTZ”.

- Podjęto uchwałę o połączeniu składki członkowskiej PTZ z opłatą za prenumeratę „Roczników Naukowych PTZ”.

- Postanowiono, że finansowanie „Przeglądu Hodowlanego” będzie się odbywać m.in. poprzez sprzedawanie poszczególnych numerów, działalność gospodarczą (współpraca ze związkami, np. POLSUS, PFHBiPM), ze względu na wy-

cofanie się w 2007 r. ministerstwa rolnictwa z dofinansowywania miesięcznika.

– Uchyłono uchwałę Zarządu Głównego z 23 czerwca 1992 r. w sprawie ustalenia zasad i stawek wynagrodzenia pracowników Biura Zarządu Głównego oraz Redakcji „Przeglądu Hodowlanego”. Ustalono, że zasady wynagradzania pracowników Biura Zarządu Głównego oraz Redakcji „Przeglądu Hodowlanego” i „Roczników Naukowych PTZ” określone są każdorazowo w umowach o pracę, odrębnie dla każdego pracownika. Uchwała weszła w życie 1 stycznia 2007 roku.

– Po zapoznaniu się z opiniami kapituły 8 osobom przyznano Odznaki Honorowe PTZ: prof. Franciszkowi Borowcowi, prof. Leszkowi Drozdowi, prof. Tomaszowi Gruszeckiemu, prof. Antoniemu Jarczykowi, mgr Wandzie Klohes, prof. Zygmuntowi Litwińczukowi, prof. Władysławowi Migdałowi, prof. Wernerowi Schlote.

– Zaakceptowano 5 wniosków o przyznanie godności Członka Honorowego PTZ dla następujących osób: prof. Marian Budzyński, prof. Aleksander Dobicki, prof. Jerzy Gedymin, prof. Jędrzej Krupiński, prof. Barbara Reklewska.

– Przyjęto nowych członków PTZ: w 2005 roku – 36 osób, w 2006 roku – 23 osoby, w 2007 roku – 33 osoby.

FINANSE TOWARZYSTWA

W latach 2005 i 2006 nie uzyskano dobrych wyników finansowych. W roku 2005 strata wyniosła 6;5 tys. zł, a w 2006 wzrosła do 36,6 tys. zł, co było wynikiem, między innymi, koniecznych wypłat na rzecz pracowników (nagrody jubileuszowe, odprawa emerytalna). Straty te sfinansowano z zysków powstałych w latach ubiegłych. W roku bieżącym sytuacja jest również bardzo trudna, gdyż Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi zaprzestało dofinansowywania „Przeglądu Hodowlanego”, natomiast Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego obniżyło dotację na „Roczniki Naukowe PTZ”.

DZIAŁALNOŚĆ MERYTORYCZNA

W roku 2005 zorganizowano 4 ogólnokrajowe konferencje naukowe z udziałem gości zagranicznych, w których uczestniczyło łącznie 600 osób, przedstawiono 23 referaty oraz 169 doniesień i prac naukowych:

- 4 kwietnia w Poznaniu – Konferencja naukowa nt. „Metody genetyki populacji w hodowli zwierząt gospodarskich i wolno żyjących”, zorganizowana przez Koło PTZ w Poznaniu;

- 23-24 maja w Bukowcu nad Solinką – Konferencja naukowa pt. „Chów i hodowla zwierząt futerkowych w Polsce”, zorganizowana przez Sekcję Chowu i Hodowli Zwierząt Futerkowych;

- 20-22 września we Wrocławiu – 70. Zjazd Naukowy PTZ z tematem przewodnim „Przyszłość nauki i edukacji zootechnicznej”, zorganizowany przez Koło wrocławskie; obradowało 6 sekcji: Chowu i Hodowli Bydła, Chowu i Hodowli Trzody Chlewnej, Chowu i Hodowli Owiec i Kóz, Chowu i Hodowli Koni, Chowu i Hodowli Zwierząt Futerkowych oraz – po raz pierwszy – Żywienia Zwierząt i Paszoznawstwa;

- 16 listopada w Warszawie – IX Warszawskie Warsztaty Zootechniczne pt. „Rola i znaczenie behawioru w produkcji zwierzęcej”, zorganizowane przez warszawskie Koło PTZ.

W roku 2006 zorganizowano 5 ogólnokrajowych konferencji naukowych z udziałem gości zagranicznych, w których u-

czestniczyły łącznie 1063 osoby, wygłoszono 40 referatów oraz przedstawiono 165 prac naukowych i posterów:

- 27 kwietnia w Poznaniu – II Poznańskie Warsztaty Zootechniczne pt. „Aktualne problemy rozrodu bydła”, zorganizowane przez poznańskie Koło PTZ;

- 29-30 maja w Kalwie – Seminarium naukowe pt. „Hodowla zwierząt futerkowych – perspektywy i problemy”, zorganizowane przez Sekcję Chowu i Hodowli Zwierząt Futerkowych;

- 21-22 czerwca w Łowiczu – Sympozjum „50 lat inseminacji łowickiej”, zorganizowane przy współpracy warszawskiego Koła PTZ z Mazowieckim Centrum Hodowli i Rozrodu Zwierząt w Łowiczu;

- 18-20 września w Bydgoszczy – 71. Zjazd Naukowy PTZ z tematem przewodnim „Znaczenie dobrostanu zwierząt w zachowaniu ich zdrowia, wysokiej produktywności oraz bezpieczeństwa żywności”, zorganizowany przez bydgoskie Koło PTZ; obradowało 5 sekcji: Chowu i Hodowli Bydła, Chowu i Hodowli Trzody Chlewnej, Chowu i Hodowli Owiec i Kóz, Chowu i Hodowli Koni, Chowu i Hodowli Zwierząt Futerkowych;

- 15 listopada w Warszawie – X Warszawskie Warsztaty Zootechniczne pt. „Rola i znaczenie nowoczesnych metod doskonalenia genetycznego w produkcji zwierzęcej”, zorganizowane przez warszawskie Koło PTZ.

W 2007 roku odbyły się i do końca roku odbędą następujące konferencje:

- 19 kwietnia w Poznaniu – III Poznańskie Forum Zootechniczno-Weterynaryjne pt. „Kończyny bydła i koni – schorzenia, profilaktyka i wybrane aspekty hodowlane”, zorganizowane przez Koło PTZ w Poznaniu, w którym uczestniczyło ponad 80 osób; przedstawiono 6 referatów, dwa z nich wygłosili specjaliści z Niemiec i Austrii, odbyła się także sesja posteriowa;

- 27-29 maja w Krakowie – Seminarium naukowe pt. „Hodowla zwierząt futerkowych: nauka – praktyce”, zorganizowane przez Sekcję Chowu i Hodowli Zwierząt Futerkowych, w którym uczestniczyło 120 osób; przedstawiono 12 doniesień prezentujących współczesne osiągnięcia i problemy w hodowli zwierząt futerkowych w Polsce, w tym weterynaryjne, oraz krótkie komunikaty i doniesienia branżowe;

- 28 czerwca w Warszawie – Konferencja naukowa pt. „Produkcja wołowiny w Polsce jako alternatywa niskiej kwoty mlecznej”, zorganizowana przez Sekcję Chowu i Hodowli Bydła;

- 12-14 września w Warszawie – 72. Zjazd Naukowy PTZ z tematem przewodnim „Nadzieje i możliwości wykorzystania genetyki molekularnej w doskonaleniu zwierząt”, zorganizowany przez warszawskie Koło PTZ;

- 15 listopada w Warszawie – XI Warszawskie Warsztaty Zootechniczne pt. „Programy rolno-środowiskowe w produkcji zwierzęcej”, organizowane przez Koło PTZ w Warszawie.

Zebrania referatowo-dyskusyjne w Kołach

W 2005 roku w 9 Kołach PTZ zorganizowano łącznie 46 zebrań, w których uczestniczyły 1602 osoby, natomiast w roku 2006 – 59 zebrań z 1872 uczestnikami. Liczbę zebrań referatowo-dyskusyjnych, które odbyły się w poszczególnych Kołach w kolejnych latach przedstawiono w tabeli 1.

Tabela 1
Zebrania referatowo-dyskusyjne zorganizowane przez poszczególne Koła PTZ

Kolo	2005 rok		2006 rok		2007 rok (do 30 czerwca)	
	liczba zebrań	liczba uczestników	liczba zebrań	liczba uczestników	liczba zebrań	liczba uczestników
Bydgoszcz	5	128	2	128	3	47
Kraków	13	323	12	307	9	225
Lublin	3	94	9	275	2	86
Olsztyn	2	60	5	120	4	202
Poznań	9	310	7	193	6	183
Siedlce	4	111	6	132	2	76
Szczecin	2	124	6	187	1	53
Warszawa	1	40	2	60	1	45
Wrocław	7	412	10	470	4	166
Razem	46	1602	59	1872	32	1083

Konkurs na najlepszą pracę magisterską z zakresu nauk zootechnicznych

W latach 2005-2007 rozstrzygnięto trzy edycje Konkursu. W roku 2005 w Konkursie oceniano 45 prac, przyznano 15 nagród pierwszych, 11 drugich, 5 trzecich i 6 wyróżnień; w 2006 oceniano 50 prac, przyznając 8 nagród pierwszych, 15 drugich, 12 trzecich i 11 wyróżnień. W 2007 roku także wpłynęło 50 prac, przyznano 8 nagród pierwszych, 13 drugich, 9 trzecich i 9 wyróżnień. Na uwagę zasługuje fakt, że systematycznie wzrasta poziom prac magisterskich, co powoduje, że wiele z nich zdobywa nagrody. Trzeba jednak pamiętać, że do Konkursu promotorzy zgłaszają najlepsze prace z poszczególnych uczelni. Liczbę prac zgłoszonych do Konkursu i nagrodzonych przedstawiono w tabeli 2.

Tabela 2
Liczba prac zgłoszonych i nagrodzonych w Konkursie na najlepszą pracę magisterską z zakresu nauk zootechnicznych

Uczelnia	2005 rok		2006 rok		2007 rok	
	wpłynęło	nagrodzono	wpłynęło	nagrodzono	wpłynęło	nagrodzono
ATR Bydgoszcz	3	3	1	1	2	2
AR Kraków	2	2	2	2	8	7
AR Lublin	1	1	6	6	5	5
UWM Olsztyn	6	5	9	8	2	2
AR Poznań	15	14	11	10	12	8
AP Siedlce	3	2	4	4	4	2
AR Szczecin	2	0	5	4	6	5
SGGW Warszawa	9	8	9	8	5	4
AR Wrocław	4	2	3	3	6	4
Razem	45	37	50	46	50	39

WSPÓŁPRACA Z ZAGRANICĄ

Towarzystwo nadal jest członkiem Europejskiej Federacji Zootechnicznej (EAAP) oraz Światowego Stowarzyszenia Wiedzy Drobiarskiej (WPSA). Zarząd Główny zawarł porozumienie z Krajowym Centrum Hodowli Zwierząt w Warszawie dotyczące sponsorowania składki członkowskiej na rzecz przynależności do EAAP. Składki do Światowego i Europejskiego Stowarzyszenia Wiedzy Drobiarskiej, liczone od jednego

członka tego stowarzyszenia, zostały zapłacone przez PTZ ze środków wpłaconych przez członków.

WYDAWNICTWA

Roczniki Naukowe Polskiego Towarzystwa Zootechnicznego

W 2005 roku rozpoczęto wydawanie „Roczników Naukowych PTZ”. W Rocznikach każda praca jest recenzowana przez dwóch niezależnych recenzentów. Po uzyskaniu dwóch pozytywnych recenzji praca jest kwalifikowana do druku przez 7-osobowy Komitet Redakcyjny. W pierwszym roku udało się wydać trzy numery tomu pierwszego, o łącznej objętości 45,6 arkusza wydawniczego, zawierające 57 oryginalnych prac naukowych. Wydano także dwa suplementy, o łącznej objętości 22,0 arkuszy wydawniczych, w których opublikowano 6 artykułów przeglądowych i 25 prac naukowych. Od 2006 roku Roczniki wydawane są jako kwartalnik. Prace naukowe zamieszczane są w działach: Genetyka i hodowla zwierząt, Systemy i technologie użytkowania zwierząt, Żywnienie zwierząt, Rozród zwierząt, Jakość produktów zwierzęcych, Zachowanie się i dobrostan zwierząt. W 2006 roku wydano cztery numery oraz dwa suplementy tomu drugiego, o łącznej objętości 67,4 arkusza wydawniczego, zawierające 66 oryginalnych prac naukowych, a także 10 artykułów przeglądowych i 1 referat (w suplementach).

W pierwszym półroczu bieżącego roku wydano dwa numery, o łącznej objętości 20,7 arkusza wydawniczego, zawierające 26 oryginalnych prac naukowych. Plan na 2007 rok zakłada wydanie czterech numerów i dwóch suplementów tomu trzeciego, o łącznej objętości 80 arkuszy wydawniczych. Obecnie w Redakcji znajduje się ok. 20 prac, które oczekują na zakwalifikowanie do druku przez Komitet Redakcyjny. Stąd apel do autorów o przesyłanie do przewodniczących Sekcji Specjalistycznych wartościowych prac oraz do recenzentów, aby nie zwlekali z przygotowaniem recenzji i przesyłaniem ich do Redakcji.

Powołanie naszego czasopisma naukowego pochłonęło w ostatnich latach wiele wysiłku. Tytuł ten ma jednak szansę utrzymania się na rynku wydawniczym. Według wytycznych Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego ocena punktowa „Roczników Naukowych PTZ” ma wynosić 4 punkty. Byłby to dobry początek. Wydaje się zasadne, aby na krajowym rynku wydawniczym znajdowało się choć kilka pism rolniczych w języku polskim. Roczniki mają szansę na stabilny rozwój pod warunkiem, że w przyszłości ich dofinansowanie będzie wyższe. W tym miejscu pragnę wyrazić podziękowanie dla Komitetu Redakcyjnego Roczników, działającego pod przewodnictwem prof. Zygmunta Litwińczuka.

Należy też przypomnieć, że w 2005 roku, na 70. Zjazd Naukowy PTZ we Wrocławiu, wydano Komunikaty Naukowe, zawierające 187 jednostronicowych doniesień, a w 2006 roku – monografię pt. „Technologie produkcji owczarskiej”, o objętości 5,0 arkuszy wydawniczych.

Miesięcznik „Przegląd Hodowlany”

W każdym roku wydawanych jest 12 numerów czasopisma, każdy o objętości 7,0 arkuszy wydawniczych. W ubiegłych latach, jeszcze w 2006 roku, miesięcznik był dofinansowywany przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Niestety, obecnie prawodawstwo Unii Europejskiej nie zezwala na tego typu

subwencje. Takiego niedoboru środków nie da się zrekomensować nawet drastycznymi oszczędnościami.

Zarząd Główny doprowadził do podpisania umów o współpracy z Polską Federacją Hodowców Bydła i Producentów Mleka oraz Polskim Związkiem Hodowców i Producentów Trzody Chlewniej POLSUS, co przyniesie wymierne korzyści finansowe. Dwa tegoroczne numery miesięcznika były sponsorowane: czerwcowy – przez Instytut Zootechniki-PIB w Krakowie, sierpniowy – przez Agencję Nieruchomości Rolnych. Listopadowy „Przegląd Hodowlany” będzie poświęcony Instytutowi Genetyki i Hodowli Zwierząt PAN w Jastrzębcu. Wydaje się, że w tym roku uda się zbilansować przychody i koszty wydawania miesięcznika.

Kwestią otwartą pozostaje profil pisma. Intencją Redakcji i Zarządu Głównego jest ożywienie tematyki artykułów, celem zwiększenia atrakcyjności czasopisma. Uznano, że interesująca dla czytelników może być publikacja materiałów związanych z kroniką życia naukowego, a także artykuły polemiczne i dyskusyjne. Niestety informacje od dziekanów i kierownictwa instytutów nie napływają systematycznie.

Przechodząc do spraw organizacyjnych Towarzystwa pragnę zwrócić uwagę na kilka zagadnień, które wymagają pilnego rozwiązania. Jeszcze raz muszę podnieść kwestię składek członkowskich. Nadal zbyt wysoki jest udział kole-

gów, którzy uchylają się od regularnego uiszczania opłat. A przecież składka jest prawie symboliczna – 7 zł miesięcznie, a w jej ramach członkowie otrzymują nieodpłatnie „Roczniki Naukowe PTZ”. W niektórych Kołach składki, za zgodą zainteresowanych, są potrącane z listy płac. Praktyka ta powinna stać się powszechna.

W przyszłości należy też rozważyć ewentualność prowadzenia przez PTZ działalności gospodarczej. Byłoby to rozwiązanie umożliwiające uzyskanie trwałych przychodów, gwarantujących osiągnięcie zrównoważonego rozwoju Towarzystwa. PTZ, jako organizacja pożytku publicznego, ma również szansę na korzystanie z darowizn, stanowiących odpis podatku od dochodów osób fizycznych. Należy podjąć działania formalne, aby PTZ znalazł się na liście instytucji korzystających z tego przywileju.

Kończąc tę trudną kadencję pragnę serdecznie podziękować wszystkim Koleżankom i Kolegom za pomoc i życzliwość. W szczególności słowa te kieruję do Zarządu Głównego i Komisji Rewizyjnej za wielkie dowody solidnej współpracy i doznane zaufanie. Dziękuję też Paniom Redaktorkom i Teresie Rogowicz oraz wszystkim kolegom za nieocenioną pomoc i rzetelną pracę.

Zygmunt Reklewski

Toksoplazmoza ludzi i zwierząt

Cz. I. Zasadnicze elementy etiopatogenezy i epidemiologii

Antoni J. Furowicz¹, Józef Kur²,
Danuta Czernomys-Furowicz¹

¹Akademia Rolnicza w Szczecinie
²Politechnika Gdańska

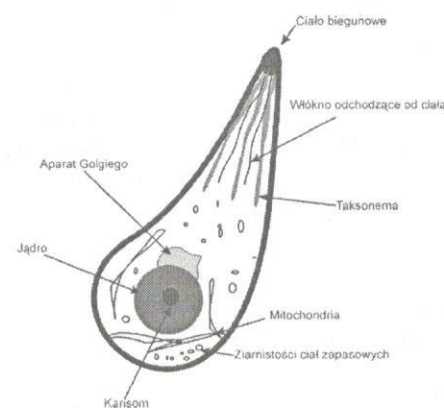
„Trudno uniknąć choroby swojego stulecia...”

Stendal (Marie H. Beyle)

Toksoplazmoza jest odzwierzęcą chorobą człowieka, wywołaną przez pierwotniaka *Toxoplasma gondii* (rys. 1). Za główny rezerwuwar zarazka uważa się kota domowego i inne kotowate, które stanowią grupę jego żywicieli ostatecznych, natomiast zasadniczym źródłem zarażenia człowieka jest mięso wołowe, wieprzowe i rzadziej baranina, zawierające cysty *T. gondii* [2, 4]. Ssaki hodowlane i wiele gatunków zwierząt wolno żyjących ulega częstemu zarażeniu tym pierwotniakiem, natomiast rzadko dochodzi u nich do pojawiania się objawów chorobowych. Formę kliniczną toksoplazmozy odnotowuje się u owiec i kóz, najczęściej w postaci ronień [3, 21].

Naturalnym rezerwuarem pasożyta jest szczur (*R. norvegicus*), u którego, w odróżnieniu od myszy, mimo częstego zarażenia nie rozwija się obraz kliniczny choroby. Wymienione ssaki, włącznie z człowiekiem, są żywicielami pośrednimi *T. gondii* [13, 17, 21]. Obecność tego pasożyta odnotowano także u dzikich i hodowlanych ptaków; nie stanowią one jednak zagrożenia dla człowieka [7, 8, 17].

Cykl rozwojowy pierwotniaka jest bardzo skomplikowany, ma charakter wieloetapowy (rys. 2). W związku z tym odpowiedź immunologiczna przeciw niemu zależy od stadium rozwojowego i miejsca przebywania w organizmie wyższym [1, 10, 18, 19]. Warto podkreślić, że rozwój *Toxoplasma* został w pełni opisany dopiero na początku lat 70. dwudziestego wieku [17]. Stąd też wcześniejsze trudności i niepowodzenia zarówno w diagnostyce, jak i w terapii toksoplazmozy. Zasadnicze właściwości pasożyta, to jego powinowactwo do ko-

Tachyzoit („pre-cystic” merozoit): 5-7 x 2-4 μm. Taksonemy wytwarzają szereg enzymów odpowiedzialnych za penetrację pasożyta w głąb tkanki.

Rys. 1. Schemat morfologii pierwotniaka *Toxoplasma gondii* (Nicolle et Manceaux, 1908); opracowano na podstawie danych Piekarskiego [17] oraz Urquarta i wsp. [21].